

ТЕСТ
„ИСТОРИЯ“ (НИКОЛА ВАПЦАРОВ)

1. Какъв е културният контекст, в който е създадена творбата „История“?

- А) Появява се през 20-те години на 20. век и се свързва със стремежа към експериментаторство в литературата.
- Б) Появява се в началото на 30-те години на 20. век, когато възторгът от машините е водеща тема в литературата.
- В) Появява се в средата на 20. век и противопоставя на урбанизацията връщането към миналото.
- Г) Появява се в края на 30-те години на 20. век – период, за който са характерни естетически и идеологически противопоставения в литературата.

2. Кое НЕ е вярно за творческата история на „История“?

- А) Намира се в „Кафявата тетрадка“ от архива на поета, съдържаща текстове от 1939 – 1940 г.
- Б) Стихотворението „История“ е публикувано в единствената стихосбирка на Вапцаров „Моторни песни“.
- В) Редакции на някои строфи са запазени в „Карирания бележник“ на Вапцаров.
- Г) В последния – „Синия бележник „Байер“, има нови три строфи от стихотворението.

3. Голяма част от изреченията в „История“ приличат на дълго обмисляни максими. Кой от посочените изрази, превърнали се в крилати фрази, НЕ е от „История“?

- А) *Живот ли бе – да го опишеш? / Живот ли бе – да го разровиш? / Разровиш ли го – ще мирише / и ще горчи като отрова.*
- Б) *Живот без маска и без грим – / озъбено, свирепо куче.*
- В) *и няма никой да разказва / за простата човешка грама.*
- Г) *А ние плюехме намръщено / на оглупялата им мъдрост...*

4. Каква е позицията на лирическият говорител в „История“?

- А) Той е третоличен, обективно представящ човешката история през вековете.
- Б) Изразява възхищението си от историята, като дава оценка на обективността ѝ.
- В) Говори от името на всички, които страдат от социално несправедливия свят.
- Г) Лирическият говорител използва аз-форма и изразява вярата си в бъдещето.

5. С кого води цялостната полемика лирическият говорител в „История“?

- А) с Живота, който е учител на онеправданите
- Б) с поетите, които са заети с пропаганда
- В) с официалната политическа история
- Г) с хората, които са забравили миналото си

6. Кои образи НЕ присъстват в стихотворението „История“?

- А) селяните
- Б) бащите
- В) майките
- Г) братята

7. Кое НЕ е вярно за края на стихотворението?

- А) Съдържа посланието историята да промени своя език.
- Б) Съдържа идеята за осъзнатата необходимост от безкрайна борба.
- В) Съдържа картина на живота, *по-хубав от пролетен ден*.
- Г) Съдържа идеята за приемственост между поколенията.

8. Коя опозиция НЕ се открива в „История“?

- А) сън – реалност
- Б) поезия – проза
- В) минало – настояще
- Г) бащи – деца

9. Напишете теза в 3 – 4 изречения на тема: *Каква представа за историята се изгражда в „История“?*

10. В стихотворението присъстват почти всички ключови мотиви и образи, характерни за Вапцаровата поезия. Посочете кои от изброените се откриват в „История“.

- А) противопоставянето между илюзии и разочарование, безизходица и борба
- Б) любовта към българската природа, към непознатите национални богатства
- В) участието на обикновения човек, „простата му драма“ и ограбващият животински труд
- Г) ролята на киното в настоящето за въздействието върху човека и неговите ценности
- Д) борбата като начин за отстояване на достойнството и промяна на действителността
- Е) тежката социалната участ на селяните, представена чрез натуралистични картини
- Ж) интересът към великата ни история и възкресяването на националните ценности
- З) задачата и мисията на изкуството за осмислянето и промяната на живота

11. В рамките на 3 – 4 изречения коментирайте ролята на стиховете и нашта мъка ненаписана / сама в пространството ще скита.

Прочетете откъса от „История“ и изпълнете задачите от 12. до 14. включително.

*О, как се люшкахме в надеждите!...
А тегнеше небето ниско,
свистеше въздуха нажежен (А);...
Не мога повече! Не искам! ... (Б)*

*Но в многотомните писания,
под буквите и редовете
ще вика нашето страдание
и ще се зъби неприветно –*

*защото би ни безпоощадно
живота с тежките си лапи
направо по устата гладни,
затуй езика ни е грапав.*

*И стиховете, дето пишем,
когато краднем от съня си,
парфюмен аромат не дишат (В),
а са навъсени и къси.*

12. В 1 – 2 изречения изяснете със СВОИ ДУМИ проблема за битката с живота според откъса.

13. Посочете с ЦИТАТИ (с възможно най-малко думи от текста) ТРИ примера, които показват, че хората са подложени на крайно изпитание и не искат да търпят повече.

14. Срецу съответната буква запишете какви са подчертаните в текста изразни средства.

- A) _____
- Б) _____
- В) _____

15. Свържете чрез буквено-цифрова комбинация в таблицата всеки от цитатите със съответната част от текста, към която се отнася, и коментирайте смисъла им.

- A) Първа част
- Б) Втора част
- В) Трета част

- 1) *Онез, които сме оставали,
се потехме и под езика,
работехме къде що хванем,
работехме като добитък.*
- 2) *Какво ще ни дадеш, историйо,
от пожълтелите си страници?
Ний бяхме неизвестни хора
от фабрики и канцеларии...*
- 3) *За мъката – не щем награди,
не ще дотегнем и с клишета
на томовете ти грамади,
натрупани през вековете.*

A		
Б		
В		

16*. В рамките на 5 – 6 изречения коментирайте диалога между „История“ от Никола Вапцаров и одата „Паисий“ от Иван Вазов на тема *Човекът и историята*.

* Задача 16 е допълнителна задача към всеки тест. Тя е бонус задача за тези, които са се справили по-бързо с другите задачи. ТЯ НЕ ОТНЕМА ТОЧКИ, АКО НЕ Е РЕШЕНА, НО МОЖЕ ДА ДОБАВИ ТОЧКИ КЪМ РЕЗУЛТАТА.

ОТГОВОРИ

1.		Г	1 т.								
2.		Б	1 т.								
3.		Б	1 т.								
4.		В	1 т.								
5.		В	1 т.								
6.		Г	1 т.								
7.		В	1 т.								
8.		А	1 т.								
9.	Възможни ключови изрази в отговора: • Различните значения на думата „история“ изграждат посланията на творбата. Още в началото историята е представена като текст с пожълтели от времето страници. Тя е и институцията, която има власт над човешките представи за всичко случило се. • В третата строфа тя е жесток идол, който се храни с кръвта на жертваните. Така историята придобива черти и на богата библиотека, и на чудовищно божество – тя носи знание, което идва от миналото, но изисква страдание и смърт, с които „се захранва“. • Историята сама избира хората и събитията за своя разказ, дава известност или неизвестност, определя важното и маловажното. • Най-страшното е, че историята не предава истината на съществуването.		6 т.								
10.	А, В, Д, Е, З		5 т.								
11.	Примерни отговори: Историята не е диалогичен събеседник на лирическият говорител – до края на творбата тя мълчи и не изпитва съчувствие към драмата на обикновените хора. Историята не е единствената, която не се вълнува от безименните, които я създават – и поетите, и народната песен не могат да предадат човешкото страдание на обикновения човек. Затова и мъката е <i>ненаписана</i>, а страданието заговаря само, без посредници – то „крещи“ и има грапав език. Според лирическият говорител няма кой да опише страданието, защото езикът на историята е официален и институционален. Въпреки това тежкият живот е изговорен и описан в самото стихотворение чрез речника от всекидневния пласт на речта, изобилстващ от разговорни думи.		6 т.								
12.	Примерни отговори: • Във Вапцаровото стихотворение животът, подобно на историята, е одушевен и също като нея е изобразен като жесток мъчител на онеправданите: <i>защото би ни безпоощадно / живота с тежките си лапи</i>. Човекът, изразен с формата „ние“, представя себе си като напълно сам срещу историята и срещу живота. Търпението обаче му е изчерпано и с възклицианието в кулминацията: – <i>Не мога повече! Не искам!</i> – показва, че отказва да живее повече така.		3 т.								
13.	Три от: 1) <i>А теagneше небето ниско, / свистеше въздуха нажежен...</i> 2) <i>Не мога повече!</i> 3) <i>Не искам!</i> 4) <i>...ще вика нашето страдание / и ще се зъби неприветно</i>		3 т.								
14.	А) инверсия; Б) реторично възклицание; В) метафора		3 т.								
15.	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 10%; text-align: center;">А</td> <td style="width: 10%; text-align: center;">2</td> <td style="width: 80%;">Разговорът с персонифицираната/олицетворената/одухотворената история започва директно и обвинително. Спорът се води от името на множеството („ние“).</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">Б</td> <td style="text-align: center;">1</td> <td>Повтарянето при всяко поколение на мъката и безрадостния тежък труд, което води до нарастващото напрежение.</td> </tr> <tr> <td style="text-align: center;">В</td> <td style="text-align: center;">3</td> <td>Последните пет строфи са обобщение на истинския живот, на простата човешка драма. Животът е тежък и противоречив.</td> </tr> </table>	А	2	Разговорът с персонифицираната/олицетворената/одухотворената история започва директно и обвинително. Спорът се води от името на множеството („ние“).	Б	1	Повтарянето при всяко поколение на мъката и безрадостния тежък труд, което води до нарастващото напрежение.	В	3	Последните пет строфи са обобщение на истинския живот, на простата човешка драма. Животът е тежък и противоречив.	6 т.
А	2	Разговорът с персонифицираната/олицетворената/одухотворената история започва директно и обвинително. Спорът се води от името на множеството („ние“).									
Б	1	Повтарянето при всяко поколение на мъката и безрадостния тежък труд, което води до нарастващото напрежение.									
В	3	Последните пет строфи са обобщение на истинския живот, на простата човешка драма. Животът е тежък и противоречив.									
Общо			40 т.								

16*.	Примерни твърдения в съпоставката: Междутекстовият диалог на „Паисий“ на Вазов и „История“ на Вапцаров разкрива различното осмисляне на темата за човека и историята в различни литературни периоди – в първото следосвободенско десетилетие и в междувоенния период. Двете творби изграждат контрастни версии за мястото на човека в историята. За Вазовия Паисий родът с история <i>става народ</i>. Историята и великите личности служат като образец за бъдещето и пример за подражание. Само ако знаеш историята, можеш да имаш самочувствие и да се развиваш. Спорейки с историята, лирическият говорител от „История“ пише алтернативна на официалния разказ история, в която няма имена на исторически събития и личности, а драматично ежедневие и борба. Историята е призована да съхрани делото и борбата на своите истински творци – обикновените хора, за да го предаде на поколенията. Езиковите и стиловите решения на двамата автори също са различни.	4 т.